

DE ZUSTERS VAN ST.OLAV VERLATEN BUSSUM

"Wir bauen hier so feste
Und sind nur fremde Gäste
Da wo wir wollen ewig sein
Da bauen wir so wenig ein."

Aan de Parklaan te Bussum op nummer 35 staat het St. Olavshuis. Daar leefden sedert 1924 de zusters van de St. Franciscus-Xaverius Congregatie van Noorwegen. Het bovenstaande versje, dat gebeiteld is in een balk boven het balkon aan de linkerkant van het huis, liet de vorige eigenaar professor dr. Jan Pieter Veth daar aanbrengen. Toen Jan Veth naar Amsterdam verhuisde (mei '24) adviseerde de pastoor van de St. Vituskerk aan de Apostolische Vicaris van Noorwegen, Mgr. Olav Smit, Veth's villa te kopen. Mgr. Smit had namelijk aan pastoor Beumer gevraagd te willen zoeken naar een geschikt huis voor de opleiding tot zuster voor de ziekenzorg in Noorwegen. Voor Frederik van Eeden, die zeer bevriend was met pastoor E. Beumer, was de keuze van de pastoor een bittere pil. Hij memoreert dat in zijn Dagboek.¹⁾

De villa van Jan Veth

Alvorens in te gaan op het leven en het streven van de zusters van St. Olav verdient het huis en de vorige bewoner enige aandacht.

Jan Veth woonde aanvankelijk korte tijd in het centrum van Bussum, in "een aardig oud huis aan de haven" zoals Frans Erens in 'Vervlogen jaren' pg. 234 ons vertelt. In het adresboek van Bussum Anno 1893 wordt als zijn adres reeds Parklaan 13 opgegeven, later omgenummerd in 35. Op de kadasterkaart van 1898 is te zien dat op die plaats reeds een huis stond.

Dat huis werd Jan Veth te klein en architect K.P.C. de Bazel die het zou verbouwen zei tegen Veth: "Blijf er maar in wonen, ik bouw er wel een muur omheen en dan ga ik buiten mijn gang!" Inderdaad is nu nog te zien, dat een gedeelte van de linkermuur qua steensoort afwijkt en gele sierstenen ontbreken. De villa kwam in 1902 gereed.

Jan Veth gaf les in een Marker-huisje, dat mee verhuisd was van de haven. Het stond achter in de tuin. In 1904 werd het afgebroken en verplaatst naar de Zwarteweg [zie 'Kent u ze nog... de Bussumers' van M.J.M. Heyne afbeelding 52].

De villa kreeg de naam 'Op den Akker' ter herinnering aan de tijd dat daar een akker lag.

De combinatie Jan Veth, de schilder/ De Bazel, de architect heeft er toegeleid dat er een villa edel van lijn en schoonheid ontstond. Bijzonder fraai zijn de hal en het trappehuis. De kamers voorzien van eiken lambrisering zijn stijlvol en liepen deels in elkaar over. Aan de achterzijde van de villa werd een schil-

Jan Veth, 1915. Portret door L. Bobeldijk

dersatelier gebouwd.

Als een magneet werkte dit voorname huis op kunstenaars, dichters en schrijvers. Het werd een cultuurcentrum van Bussum.

Gevelsteen
van de villa van
Jan Veth aan de
Parklaan 35.

De zwarte nonnekens komen

Zuster Julia en zuster Hedwig in het zwart gekleed en getooid met helwitte kap openden op 6 mei 1924 het houten witte hek van de villa Op 'den Akker en stapten opgewekt het zo "feste" huis binnen. Daar stonden ze dan; twee "fremde Gäste". Zij, die wilden bouwen voor de eeuwigheid, vonden een leeg, kaal huis. Alvorens echter zich neer te zetten op de trap om hun meegebrachte brood te eten, hieven zij een loflied aan. Gelukkig konden zij bij de zusters van Mariënburg overnachten. Pastoor Beumer liet de zusters niet in de steek, besteeg op zondag de prekkstoel en deed een beroep op zijn parochianen. Een stroom van goederen en hulpaanbiedingen kwam op gang. De bel stond niet meer stil. Mgr. Olav Smit had gezegd tegen de zusters: "Vooral niets kopen. Als het werk van God stamt, zal het lukken", maar ook: "Leen een stoel en blijf er zo lang op zitten dat gij hem moogt behouden". Een leuk advies, maar binnen twee maanden was het huis leefbaar, de moestuin door vrijwilligers opgeknapt, de kippenren weer bevolkt en het atelier omgebouwd tot kapel. Men zocht nu naar een eigen financiële basis. Een kring van zelatrices werd opgebouwd, die overal missiebusjes plaatste. Een uitstekend maandelijks tijdschrift verscheen. Een klein Noors museum met o.a. een opgezette ijsbeer en rendier werd ingericht. Een missienaakring werkte voor de zusters. Allerlei uitvoeringen en lezingen werden gehouden. Zo zou de R.K.gymnastiekvereniging D.W.S. optreden. Helaas, het Nederlands Episcopaat zag een openbaar optreden van dames- en meisjes gymnasten niet zo zitten!

De financiële situatie bleef wankel, daarom besloot men in 1932 enkele oude dames en pension in huis te nemen.

Beter ging het echter met de belangstelling van jonge meisjes om als zuster naar Noorwegen te worden uitgezonden. Zij verbleven slechts een half jaar in het Olavshuis om dan verder in Noorwegen te worden opgeleid. In de eerste tien jaar werden 70 "postulanten", zoals deze meisjes genoemd werden, uitgezonden.

Waarom Nederlandse zusters naar Noorwegen?

In 1897 drong een aantal lutherse geneesheren in Noorwegen er bij de katholieke bisschop op aan ziekenhuizen te stichten. Zij waren zelfs bereid de huur

